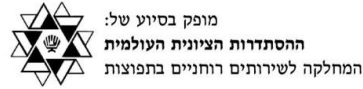

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

חמדת ימים HEMDAT YAMIM

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ במדבר תש"ף

יום ירושלים והמדבר

הרב יוסף כרמל, ראש כולל 'ארץ חמדה'

כבר למעלה מחמישים שנה, בסמוך ליום ירושלים ולפני חג השבועות, אנו זוכים לקרא בפרשת במדבר. ננסה לברר מה הקשר בין "במדבר" (במדבר א' א) לבין ירושלים. שני הדברים החשובים הללו מופיעים בפסוק אחד: "הָלַךְ וְקָרָאתָ בְּאָזְנֵי יְרוּשָׁלַם לְאָמֵר פֶּה אֲמַר יִקְרָאתִי לָךְ הַסֵּד נְעוּרֶיךָ אֶחָבֶת לְלוּלְתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי בְּמִדְבָר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה" (ירמיהו ב' ב). לכאורה, הדבר קשה. האם ירושלים הלכה אחרי הקב"ה במדבר, בזמן היציאה ממצרים? אומנם ניתן לתרץ (קצת בדוחק, שהכוונה לתושבי ירושלים בימי ירמיהו, המייצגים את עם ישראל כולו לדורותיו). תלמידי הגר"א לימדונו בשמו פירוש חדש. הפסוק אכן מתפרש כפשוטו על ירושלים, אבל על "ירושלים של מעלה", שהיא בגמטריה "כנסת ישראל" (כמו גם ספירת העומר).

ננסה לתת דוגמא מימינו אנו, כיצד ירושלים של מעלה מלווה את עם ישראל, ושומרת עליו, ומגבירה את האמונה בקב"ה והשגחתו על בניו - רחומיו.

אחד הדברים שהגאון מוילנא ציווה על תלמידיו, לפני עלייתם ארצה, הייתה המשימה של בנין בית הכנסת - "חורבת רבי יהודה החסיד", שעמד בשימונו כבר כמאה שנה, לאחר שנהרס בידי פורעים מוסלמים בעקבות הסתלקות הפתאומית, זמן לא רב אחרי עלייתו ארצה ותחילת בנין בית הכנסת החדש. לכאורה, מטרתו של הגאון הייתה לבנות, כפשוטו, חורבה חשובה מחורבות ירושלים, וכך לבנות עוד חלק של הבית הנאמן, שהלך ונבנה בחתונה המחודשת בין כנסת ישראל וקודשא בריך הוא. כמאה שנה אחרי שתלמידי הגר"א סיימו את מלאכת הבנין הנפלא, בשנת ה'תש"ח פרצה מלחמת השחרור והעצמאות. עם ההכרזה על הקמת המדינה, בידי דוד בן גוריון בה' באייר, התקיפו מדינות ערב את מדינת ישראל הצעירה. הליגיון הערבי של מדינת ירדן, היה המסוכן ביותר מבין כל הצבאות הללו.. צבא שאומן וצויד בידי הצבא הבריטי, ואשר קציניו היו קצינים בריטים, בעלי ניסיון קרבי, ממלחמת העולם השנייה. על צבא זה הוטלה המשימה לכבוש את ירושלים ובעיקר את הרובע היהודי שלה. בראש מעייניהם של החיילים הירדנים הייתה המטרה להרוס את ה"חורבה", שכילתה הייתה גבוהה ממסגד אל אקצה וממבנה כיפת הסלע שעל הר הבית. בל"ג בעומר של אותה שנה הם "הצליחו" במשימתם, לאחר קרב גבורה עיקש וקשה של מגיני הרובע. הפגיעה המורלית בעם ישראל הייתה קשה מאוד ורבים משלומי ישראל התאבלו מרה על המפלה. לעומת זאת, חיילי הליגיון והכנופיות שחברו להם "חגגו", ככל שההרס היה רב יותר כך ה"שמחה" הייתה רבה יותר. כמנהגם, הירי באוויר נמשך שעות מרובות. בחסדי השם יתברך, כמות עצומה של תחמושת "בוזבזה". באותם ימים אירע נס משמים, ממשלת בריטניה הודיעה על אמברגו על משלוח נשק ותחמושת למזרח התיכון. הנס היה גדול - הבריטים הפסיקו את המשלוחים לצבא הליגיון, לצה"ל הם לא הפסיקו - אף פעם הם לא התחילו. המחסור בגלל התחמושת "בוזבזה", עזר מאוד לצבא ההגנה לישראל, הצבא ה"טרי" וחסר הציוד, להתגבר ולעצור את המשך התקדמות הליגיון. (נס נוסף אירע - מדינת ישראל הצליחה לקבל נשק ותחמושת מציכוסלובקיה).

במבט לאחור, אנו מבינים כיצד ירושלים של מעלה שליוותה את עם ישראל עוד מימי הנדודים במדבר, בימי ספירת העומר הראשונה, כמו שלימדונו הנביא ירמיהו והגאון מוילנא וירושלים של מטה, שתיהן חברו כדי להציל את מדינת ישראל ואת עם ישראל. אומנם, ירושלים של מטה לכאורה חרבה, אבל ירושלים של מעלה רק התחזקה. ההתחזקות של ירושלים של מעלה, נראתה שוב בירושלים של מטה, בחודש אייר ה'תשכ"ז. כמה ימים אחרי ל"ג בעומר פרצה מלחמת ששת הימים, הליגיון הירדני שוב התקיף את מדינת ישראל, שהייתה אז ב"גבולות אושוויץ", והובס בידי חיילי צה"ל. חטיבת הצנחנים והחטיבה הירושלמית זכו, בחסדי השם, לשחרר את ירושלים ואת הר הבית. מאז קיבלנו את הזכות והחובה להודות לקב"ה על הנסים הגדולים, ועל איחודה של ירושלים. אירוע שהרטיט הרבה לבבות ועורר רגשי קודש והתקרבות גם בלב רבים שהיו רחוקים, ונפתחה תקופה של שגשוג והתחזקות של מדינת ישראל. השבוע נחוג את שחרורה ואיחודה של ירושלים באמצעות הזום והיוטיוב:

<https://us02web.zoom.us/j/6131815506?pwd=YzZKWlhFZmpqZ0ptc1ludWJlVlZlUT09> קישור לשיעורים:

https://youtu.be/CmdyKM_s_jSk ביטויב לייב:

נודה לקב"ה על הניסים הגדולים וגם על ההתקדמות הגדולה במלחמה בקורונה. נתפלל להתקדמות מהירה בתחום זה ונאחל רפואה שלימה מי שזקוק בעם ישראל ואוהבי העם היהודי ומדינת ישראל. נוסף עוד להתפלל שהתהליך שהתחיל במדבר בזכות ירושלים יזכה אותנו ליותר ברכה של למועדים לשמחה לגאולה שלמה.

<p>לע"נ הרב אשר וסרטייל ז"ל נלב"ע ט' בכסלו תשס"ט</p>	<p>לע"נ ר' מאיר וגב' שרה ברכפלד ז"ל (שרה - נלב"ע ט"ז בטבת תש"ף)</p>	<p>לע"נ מרת גיטה ור' אברהם קליין ז"ל, (אברהם - נלב"ע בל"ג בעומר תשע"ט)</p>	<p>לע"נ הרב ישראל רוזן זצ"ל נלב"ע י"ג בחשוון תשע"ח</p>	<p>לע"נ הרב אליהו כרמל ז"ל נלב"ע ח' באייר תשע"ו</p>
<p>לע"נ מר שמואל ואסתר שמש ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלב"ע י"ז בסיוון תשע"ד</p>	<p>לע"נ מרים שטרן ע"ה נלב"ע ה' באב תשע"ט</p>	<p>לע"נ מרת שרה ונגרובסקי ע"ה בת ר' משה זאב נלב"ע י' בתמוז תשע"ד</p>	<p>לע"נ הרב ראובן אברמן זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלב"ע ט' בתשרי תשע"ו</p>	<p>לע"נ הרב שלמה מרזל זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלב"ע י' באייר תשע"א</p>

לע"נ דוד צבי טרשנסקי ז"ל בנם של יצחק ונעמי הי"ו נלב"ע כ"ח באייר
לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד

חֶמְדַּת הַדֶּף הַיּוֹמִי

קדושת התפילין וקדושת המזוזה

הרב עקיבא כהנא

בגמרא (שבת דף ע"ב) מובאת ברייתא שבה נאמר שקדושת תפילין וספר תורה חמורה מקדושת מזוזה. ולכן אם בלו התפילין וספר התורה, אסור לעשות מהן מזוזה.

נשאלת השאלה: על סמך מה קבעה הברייתא שקדושתן של תפילין וספר תורה חמורה מקדושת מזוזה? רש"י במנחות (לב ע"א ד"ה תפילין) מסביר שתפילין קדושתן חמורה ממזוזה משום שיש בהן ד' פרשיות. הרב ישעיה מיטראני (פסקי הרי"ד הל' מזוזה) חלק עליו, משום שלשיטתו הייתה הברייתא צריכה לומר שגם לא עושים תפילין מספר תורה משום שספר תורה יש בו פרשיות רבות, ובתפילין רק ארבע פרשיות. לכן הוא אומר שקדושת התפילין חמורה שמניחים אותם על הראש, וכן ספר התורה שהוא קדוש ומניחים אותו בארון הקודש אין זה מכובד שיהיה במקום פחות חשוב כמו פתח הבית, ולכן זה נחשב להורדה בקדושה.

בירושלמי (מגילה פרק ד, הלכה יב) הסתפקו מה הדין במקרה שאין ידו של אדם משגת לקנות גם מזוזה וגם תפילין, ורוצה לקנות לעצמו את אחד מהם, איזה מהם יקנה? לדעת רב הונא יקנה תפילין, משום שגם אנשים שאינם גרים בבית כמו הולכי מדבריות ושטים באוניות חייבים בתפילין, ואילו לדעת שמואל עדיף לקנות מזוזה שבה חייבים גם בשבתות וימים טובים, הירושלמי שם מביא את אותה הברייתא בצורה הפוכה, שמותר להפוך מזוזה שבלתה לתפילין, ואסור להפוך תפילין שבלו למזוזה, כראייה לשיטת שמואל שיש לקנות מזוזה.

בהלכות קטנות לרא"ש (תפילין ל) פסק כדברי רב הונא שאדם שיש לו כסף לקנות מזוזה או תפילין יקנה תפילין, **וכתב שהטעם הוא משום ש"מצווה דגופא עדיף"**, כלומר, סברה דומה לסברת הרי"ד שראינו לעיל שמצווה שמניחה על גופו היא קדושה יותר. **כך גם פסק הרמ"א (יור"ד רפה, א) והגר"א (שם)** תמה על דברי הרא"ש שפסק כרב הונא והוסיף טעם משלו, בעוד שבירושלמי (שם) הראייה מהברייתא היא לדעת שמואל: **הגר"א מתרץ** שכיון שבבבלי הובאה הברייתא להיפך, והיא מהווה ראייה לשיטת רב הונא, לכן יש לפסוק כרב הונא.

נראה שהרא"ש הבין כדברי הרי"ד שהובא לעיל שהסיבה שקדושת התפילין חמורה היא בגלל שמניחים אותם על הגוף, וזו הסיבה שהבבלי גרס בברייתא הפוך, משום שהוא הבין שקדושת התפילין חמורה, וממילא הרא"ש והגר"א אמרו דבר אחד. **רבי עקיבא אייגר (שם) מוסיף טעם נוסף** לכך שתפילין היא מצווה חשובה יותר ממזוזה, משום שאין דרך להפטר ממצווה זו, שאדם חייב בה, לעומת מזוזה שיש אפשרות להפטר ממנה אם אינו גר בבית, או אם אין לו משקוף ודלת החייבים במזוזה, ולכן מצוות תפילין היא מצווה חשובה יותר (כך נראה שהבין הלחם יהודה בשיטת הרמב"ם תפילין ה,ג).

היו שהבינו שקדושת ספר תורה חמורה יותר לעניין הדינים שצריכים לכתוב אותה בהם (כך נראה משו"ת ריטב"א קמב).

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

מתפללים לרפואתם השלימה של:

נתנאל בן שרה זהבה	ניר רפאל בן רחל ברכה	נתנאל אילן בן שיינא ציפורה
בנימין בן שולמית	יהודית שרה בת רחל	ויקי ויקטוריה בת דיזי
יפה בת רחל יענטע	אסתר בת רחל	רבקה רינה בת גרונה נתנה
אסתר מיכל בת גיטל	מאירה בת אסתר	שרה בת פנינה
בתוך שאר חולי עם ישראל		

הַלְכָה פְּסוּקָה

תְּקַצִּירִים מִתּוֹךְ פְּסָקֵי דִין - רֶשֶׁת בְּתֵי הַדִּין 'אֶרֶץ חֶמְדָּה גְּזִית'

עורך: הרב הדיין עקיבא כהנא, חוקר במכון משפט והלכה בישראל.

הסכם תיווך בין איש שיווק לרוכש זירות לצרכי שיווקם

ארץ חמדה גזית ירושלים / מרחשוון תשע"ט / תיק 78056

דיינים: הרב עובדיה אחיטוב, הרב בניה קניאל, הרב מבורך טויטו

המקרה בקצרה: התובע משווק מגרשים לבנייה דרך חברה, והנתבע רכש ממנו מספר מגרשים שאת כולם תכנן למכור הלאה. סוכם בין הצדדים שהתובע יפנה לנתבע רוכשים שיקנו מהנתבע את המגרשים שרכש, ובתמורה התובע יקבל 5,000 ₪ עבור כל מגרש שיימכר. בפועל בוצעו שלוש עסקאות בהן התובע היה מעורב.

בעסקה אחת, הנתבע שילם לתובע 10,000 ₪ עבור שני מגרשים שמכר לשני אחים, אולם, כעת הוא טוען שרק אח אחד הופנה אליו על ידי התובע ולכן על התובע להחזיר לו 5000 ₪ שקיבל.

בנוסף, לגבי עסקה שניה, הנתבע טוען שקונה מסוים הגיע אליו ללא שהופנה על ידי התובע, ואילו התובע טוען שהראה לקונה זה את המגרש, אותו הוא קנה בסופו של דבר. אולם, הקונה השיג את מספר הטלפון של הנתבע ועקף את התובע. אשר על כן, התובע דורש תשלום גם על עסקה זו. כמו כן, הנתבע סירב לשלם עבור עסקה שלישית בטענה שהתובע חיבל בעסקה.

בתגובה, התובע דרש סכומים נוספים עבור הרוכשים שהפנה לנתבע, משום שלטענתו על הנתבע לשלם לו דמי תיווך הנהוגים בשוק שהם 2%, הנתבע טוען שדבר זה הוא בניגוד לסיכום ביניהם.

פסק הדין: על הנתבע לשלם לתובע 10,000 ₪ כדמי תיווך כפי שסוכם ביניהם.

נימוקים בקצרה:

א. תוקף ההסכם שבין הצדדים לפי ההלכה

להסכם בין הצדדים יכול להיות צד ג', החברה שבה היה מועסק התובע, שלא הובא לידיעת בית הדין, ולכן פסק הדין לא עוסק בחברה. ההסכם שהצדדים סיכמו עליו הוא הסכם תיווך, שכדין שכירות פועלים אינו מצריך מעשה קניין על מנת לתת לו תוקף, כך ניתן ללמוד מדברי הרשב"א (שו"ת ד, קכה). בית הדין מציין כי אף שבחוק המתווכים בסעיף 9 נקבע כי הסכם תיווך במקרקעין לא יחול בלי הסכם כתוב, בכמה פסקי דין שניתנו בבית דין זה (72072, 70022, 72059) נקבע כי במקום שבו היה הסכם ברור, יש חובה לשלם דמי תיווך גם ללא הסכם תיווך בכתב. לכן יש תוקף להסכם שבין הצדדים. אמנם, נחלקו דעות דיניי בית הדין אם בנוסף להסכם התיווך היתה גם שותפות בין הצדדים, אולם, למחלוקת זו אין השפעה על הכרעת הדין.

לפיכך נפסק שהנתבע חייב לשלם מה שהובטח עבור התיווך והתובע אינו יכול לדרוש דמי תיווך גבוהים יותר ממה שסוכם.

ב. תשלום דמי תיווך במקרה בו הקונה עקף את המתווך

בין הצדדים היו מחלוקות לגבי שלוש עסקאות. בעסקה השניה עקף הקונה את התובע ופנה ישירות לנתבע. לדעת הרוב אין לפטור את הנתבע מדמי התיווך משום שהתובע ביצע את חלקו כאשר הראה לתובע את המגרש. אמנם לאחר מכן הקונה עקף את המתווך ויצר קשר ישיר עם הנתבע בעצמו, אך אין זה פוטר את הנתבע מתשלום למתווך. גם לדעת המיעוט יש לשלם, אך מטעם אחר, בגלל שיש לראות אותם כשותפים.

בנוסף, חייב בית הדין את הנתבע לשלם דמי תיווך עבור העסקה השלישית, ודחה את טענתו שהתובע חיבל בעסקה כאשר אמר לקונה שהמחיר שהנתבע מבקש גבוה מדי. כמו כן, דחה בית הדין את טענת הנתבע לגבי העסקה הראשונה, שרק אחד מאחים שקנה ממנו הופנה על ידי התובע, ופטר את התובע מהשבת דמי תיווך שכבר קיבל.

לפיכך, חויב הנתבע בדמי תיווך עבור שני מגרשים (עסקאות שניה ושלישית) בסך 10,000 ₪.

למעבר לפסק הדין

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

ארץ אגדה

הרב מרדכי הוכמן

ברית המילה של מלכות אפרים

בספר יהושע (ה, א-ה) נאמר:

"וַיְהִי כְשִׁמְעַם כָּל מַלְכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יְמֵה וְכָל מַלְכֵי הַבְּנֵי אֲשֶׁר עַל הַיַּם אֶת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ ה' אֶת מִי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עַבְרָם וַיִּמָּס לְבָבָם וְלֹא הָיָה בָּם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: ס בָּעֵת הַהִיא אָמַר ה' אֵל יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חֲרָבוֹת צָרִים וְשׁוֹב מִל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית: וַיַּעַשׂ לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חֲרָבוֹת צָרִים וַיִּמַּל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵל גִּבְעַת הָעֵרְלוֹת: וַיְהִי הַדְּבָר אֲשֶׁר מַל יְהוֹשֻׁעַ כָּל הָעָם הַיֵּצֵא מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כֹּל אֲנָשִׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ בַמִּדְבָּר בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם לֹא מָלוּ:"

מפשטות הכתוב משמע שבני ישראל לא מלו כלל במדבר, אך בפרקי דרבי אליעזר (היגר, חורב, כח) מובא הסבר ולפיו ישראל מלו במדבר אלא שלא מלו באופן הראוי:

"ר' ישמעאל אומ' וכי ערלים שמעו קולו של הב"ה על הר סיני, חס ושלום, נמולים היו, אלא שלא כתקנם והיו כורתים המילה ולא היו פורעים את המילה, וכל מי שהוא מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל, לכך... אמ' הב"ה ליהושע אין אתה יודע שאין ישראל נמולין כתקנן חזור ומול אותם פעם שנית, ... וכך היו ישראל נהוגים למול עד שנחלקו לשני ממלכות ומלכות אפרים נמנעה מהם ברית מילה ועמד אליהו זכור לטוב וקנא קנאה גדולה ונשבע לשמים שלא להוריד טל ומטר על הארץ ושמעה איזבל ובקשה להרוג אותו ועמד אליהו והיה מתפלל לפני הב"ה, ואמ' לו הב"ה אליהו טוב אתה מאבותיך ברח, ... ועמד אליהו ז"ל וברח לו להר חורב, שני ויקם ויאכל וישתה, ושם נגלה לו הב"ה אמר לו מה לך פה אליהו, קנא קנאתי, אמ' לו לעולם אתה מקנא, קנאת בשמים על גלוי עריות, שני פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכאן קנאת, חייך שאין עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך, מכאן התקינו חכמים לעשות כסא אחד מכוון למלאך הברית, שנקרא אליהו ז"ל מלאך הברית, שני (מלאכי ג, א) וַיִּמְלֵאךָ הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲתָם חֲפָצִים וְהִנֵּה בָּא..."

מדרש זה מובא גם בספר העיטור (שער ג - הלכות מילה דף נ), והוא המקור להכנת כסא לאליהו הנביא בעת עריכת ברית מילה. אמנם צריך לברר כיצד יתכן שמשה רבנו הניח לישראל למול שלא כראוי, והיינו למול בלא לפרוע את עור המילה, עד שה' גילה זאת ליהושע!:

כמו כן, במדרש זה נאמר בתחילה שבמלכות אפרים נמנעה מבני ישראל ברית המילה, ושעל כך קנא אליהו ועצר את הגשמים, ועל כך רדפה אותו איזבל. אך הדבר תמוה שהרי במדרש אחר מובא שישראל היו מקיימים אז את מצוות ברית המילה כמבואר בויקרא רבה (אמור, לא): "וַיִּמְלְאוּהוּ עֵלְהָ אֵל רֹאשׁ הַפְּרָמֶל וַיִּגְהַר אֲרֻצָּה וַיִּשֶׂם פָּנָיו בֵּין בְּרַפְיֹו" (מלכים א יח, מב) - ולמה שם פניו בין ברכיו אמר לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע אם אין לנו זכות - **הבט לברית מילה**". ומבואר שאלו הוריד גשמים בזכות מצוות ברית המילה שבני ישראל קיימו אז. גם בהמשך המדרש בפרקי דרבי אליעזר שם משמע שהקב"ה אינו מסכים לדברי אליהו ואמר לו "חייך, שאין עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך", ומשמע שכבר באותה

העת יכול היה אליהו להתבונן ולראות שגם במלכות אפרים עורכים ברית מילה. ואם כך מה פשר המובא שם מתחילה שאלהו קינא על כך שבמלכות אפרים נמנעה מהם ברית מילה?

מילת ערלת הלב

ונראה שקשה להבין את דברי רבי ישמעאל כפשוטם, שמשו רבנו אכן הניח לעם ישראל לטעות ולמול בלא לפרוע את עור המילה. וצריך להבין שרבי ישמעאל מרמז שמדובר במילה רוחנית של ערלת הלב, והוא מכנה זאת באופן סמלי כאלו בני ישראל 'מלו ולא פרעו'. והיינו, שבעת שבני ישראל היו במדבר הם מלו מילה גופנית כראוי (מלו ופרעו את עור המילה) אלא שהם לא בטחו כראוי בבורא עולם והם לא מלו כראוי את ערלת ליבם. כלומר, שבעת שבני ישראל יצאו ממצרים וראו שים סוף יבש בפניהם והם עברו בו בחרבה, הם הבינו שאפשר לבטוח בה' בלב שלם, ובכך הם מלו את ערלת לבם, וזו משמעות הכתוב: "כִּי מַלִּים הָיוּ כָּל הָעַם הַיִּצְאָאִים". אך אחר כך בעת שחזרו המרגלים והפחידו אותם מהכניסה לארץ הפסיקו אנשי המלחמה לבטוח בה', ובאופן סמלי 'נמשכה ערלתם'. אמנם אחר כך בעת שבני ישראל נכנסו לארץ והירדן יבש מפניהם, וכל הגויים ראו ושמעו על כך ופחדו מפניהם, בני ישראל נכחו לראות שאפשר לבטוח בה' באופן מלא. ואז נאמר: "בָּעֵת הַהִיא אָמַר ה' אֶל יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צָרִים וְשׁוֹב מִלְּאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית", ומשמעות הדבר היא שיהושע נצטווה לשוחח עימם ולהבהיר להם שיפנימו בליבם שהם צריכים לבטוח בה' ולא בכוח זרועם. והכתוב מתאר זאת בתור מילה גופנית, אך הכוונה למילת ערלת הלב.

משמעות זו ניתן להסיק גם מהעיון בפסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים, כח):

"תַּן חֶלֶק לְשִׁבְעָה' (קהלת יא, ב) – זה דור שמל משה ל–שִׁבְעָה, וְגַם לְשִׁמּוֹנָה' (שם) – זה דור שמל יהושע ל–שִׁמּוֹנָה. אמר לו הקב"ה, משה רבך מלך ל–שִׁבְעָה ואת מוהלך ל–שִׁמּוֹנָה..."

בתורה נאמר (ויקרא יב, ג): "וּבָיִוִם הַשְּׁמִינִי מוֹל בְּשָׂר עֶרְלָתוֹ", ופשוט וברור – שמשו רבנו לא הפר את הציווי הזה, ולא מל את בני ישראל ברית מילה רגילה ביום השביעי. המדרש מרמז שבעת שישראל היו במדבר מעלת הישבעי שמסמלת את עולם הטבע נראתה להם כמתאימה להם, ומשה רבנו הניח אותם במצב זה. אולם לאחר שבני ישראל נכנסו לארץ ישראל וראו את הנס של מעבר הירדן – מעלת הישמונה שמסמלת את העולם שמעל הטבע ואת הבטחון המלא בה', היא המעלה שמתאימה להם ויהושע נצטווה 'למולי' ולהכשירם לכך.

הקנאה של אליהו

לפי הבנה זו צריך להבין שמלכות אפרים לא אסרה לערוך ברית מילה גופנית. ומה שנאמר "ומלכות אפרים נמנעה מהם ברית מילה" כוונתו שבמלכות אפרים לא היו מספיק אנשים שמלו את ערלתם לבבם. ובדומה לאמור בהושע (יב, א): "סִבְבֵּנִי בְּכַחַשׁ אֶפְרַיִם וּבְמַרְמָה בֵּית יִשְׂרָאֵל, וַיְהִינָה עַד כִּד עִם אֵל וְעִם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן". והיינו שבממלכת יהודה היתה כמות רבה של אנשים שהיה להם קשר עם האנשים היקדושים, אך בממלכת אפרים לא היו מספיק אנשים כאלו. ונראה שכוונת הדברים היא שבממלכת אפרים לא היו מספיק אנשים שהיו מוכנים לעזוב את המרדף אחר השגת העושר ולהקדיש את זמנם לתורה וללומדה מפי חכמי ישראל.

הטענות של אליהו

לאחר מעמד הר הכרמל שבו החזיר אליהו את ישראל בתשובה, והרג את נביאי הבעל, והוריד להם גשם, מסופר (מלכים א, יט):

"וַיַּגֵּד אַחֲבָב לְאִיזָבֵל אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵיוּ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר הָרַג אֵת כָּל הַנְּבִיאִים בְּחָרֵב: וַתִּשְׁלַח אִיזָבֵל מְלָאָךְ אֶל אֱלִיהוּ לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּן כִּי כַעַת מָחָר אֲשִׁים אֶת נַפְשְׁךָ כַּנֶּפֶשׁ כַּנֶּפֶשׁ אֶחָד מֵהֶם: וַיֵּרָא וַיִּקַּם וַיֵּלֶךְ אֶל נַפְשׁוֹ... וְהוּא הֵלֵךְ בְּמַדְבָּר... וַיִּשְׂאֵל אֶת נַפְשׁוֹ לְמוֹת..."

אליהו ידוע כמי שאי אפשר למוצאו ולתופסו; וכך אומר לו עובדיהו: "וְרוּחַ ה' יִשְׁאָף עַל אֲשֶׁר לֹא אֶדְעֵי". מדוע אליהו בורח כעת? מדוע הוא מבקש למוות?

אליהו הגיע לבסוף להר חורב, ושם הוא התלונן:

"וַיֹּאמֶר קְנֵא קְנֵאתִי לַה' אֵלֵי צְבָאוֹת כִּי עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִזְבְּחֵיךָ הָרְסוּ וְאֵת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחָרֵב וְאֶתְּרָא אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ".

הדברים אינם מובנים:

א. אליהו החזיר את ישראל בתשובה זה עתה, מדוע הוא טוען – "כִּי עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"?

ב. מאז שנבנה המקדש בירושלים, חל איסור התורה להקריב במזבח אחר. חזקיה המלך מוזכר לשבח על שביטל מזבחות כאלו שנקראו "במות" (מלכים ב פרק יח, ד). מדוע אליהו מתלונן "אֶת מִזְבְּחֵיךָ הָרְסוּ" – כאשר ישראל נדרשו לעשות זאת?

ג. עובדיהו החביא במערה מאה נביאים; והכתוב מספר בהמשך על נביאי ה' שהורו לאחאב את האופן שראוי לנהל את מלחמות ישראל. מדוע אליהו טוען שהוא נותר נביא לבדו?!

הקשיים מרמזים, שטענות אליהו אינן כפשוטן. אליהו נלחם אמנם בעבודה זרה אמיתית אך גם ב'עבודה זרה סמלית'. והכתוב מספר בגלוי על המאבק בעבודה הזרה האמיתית, ומרמז על המאבק בעבודה זרה הסמלית.

המאבק הכפול של אליהו

צריך להבין שאלהו מוביל מהלך כפול בהחזרת ישראל בתשובה, והכתוב מרמז לכך כבר בתחילת התגלות אליהו (מלכים א 17-18):

"וַיַּעַשׂ אַחֲבָב בֶּן עֲמֵרִי הָרַע בְּעֵינָיו ה'... וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת אִיזָבֵל בַּת אֲתֹבֶעַל מֶלֶךְ צִידֹנִים... וַיִּקַּם מִזְבֵּחַ לְבָעַל... וַיַּעַשׂ אַחֲבָב אֶת הָאֲשֵׁרָה... בְּיָמָיו בָּנָה חֵיאֵל בֵּית הָאֱלֹהִי אֶת יְרִיחָה בְּאֵבֶרֶס בְּכֹר וַיִּסְדָּהּ וּבִשְׁגֹב צִעִירוּ הָעִיב דְּלָתֶיהָ כְּדָבָר ה' אֲשֶׁר דָּבַר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיוּ הַתְּשִׁבִי מִתְּשִׁבֵי גִלְעָד אֶל אַחֲבָב חֵי ה' אֵלֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לִפְנֵי דְבָרֵי: מהכתוב משמע שאחאב הוא זה שחטא בעבודה זרה, ולא ישראל עצמם; ומשמע שמעשהו של חיאל בית האלי – הוא המעשה החמור שגרם לאליהו לקנא לה' ולעצור את המטר.

הירושלמי (סנהדרין פ"י, ה"ח) אומר שחיאל היה מאנשיו של יהושפט מלך יהודה; ויריחו היתה בתחום שבט בנימין ששייך למלכות יהושפט; והירושלמי מקשה מדוע הכתוב תולה את הקלקלה הזו באחאב מלך ישראל. הירושלמי מתיר:

"מלמד שמגלגלין את החובה על ידי חייב... לפי שרצו לרבות את ממונן נשלטה בהן מאירה והיו מתמוטטין והולכין לקיים מה שנאמר 'בְּדָבָר ה' אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן'."

אחאב עבד 'עבודה זרה רגילה' של הבעל ושל האשרה, אך הוא עבד גם 'עבודה זרה סמלית' של ריבוי הממון. חִיאֵל בֵּית הָאֱלִי עבד גם הוא לעבודה הזרה הסמלית הזו, והוא הקריב על 'המזבח הסמלי' שלה את כל בניו. חִיאֵל למד את העבודה הזו - מאחאב; ולכן הכתוב תולה באחאב את חטאו של חִיאֵל.

בדור אליהו היה מיעוט של עובדי עבודה זרה שפעל בהסתת ובנהגת איזבל, ורוב העם לא היה אדוק וכרוך אחר עבודה זרה רגילה; אך כמעט כל ישראל למדו מאחאב לעבוד את העבודה הזרה הסמלית של ריבוי הממון. אליהו החל במאבק מול העבודה הזרה הגלויה של אחאב, ויחד עם זאת מול העבודה הזרה הסמלית של ריבוי הממון. אליהו עצר את הגשמים, ורוב האנשים שעסקו בחקלאות היו בטלים עקב עצירת הגשמים; אך בתי המדרש לא התמלאו בתלמידים. אליהו מצדו היה מוכן להמשיך את עצירת הגשמים. אולם הקב"ה כפה על אליהו 'הסכם שלום' עם אחאב: "לֵךְ הָרָא אֶל אַחָאב וְאָתְנָה מִטָּר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה".

היום שאחרי המעמד הגדול

איזבל שמעה שאליהו הרג את נביאי הבעל; והיא שלחה שליח להודיע לאליהו – "כִּי כָעַת מְחַר אֲשִׁים אֶת נַפְשְׁךָ כְּנַפְשׁ אַחַד מֵהֶם". אם הרצון העיקרי שלה היה להרוג את אליהו, היא היתה צריכה להסתיר ממנו את המידע הזה ולהפתיע אותו וללכוד אותו. מדוע היא סיפרה לו על כך?!

הרצון העיקרי של איזבל היה להראות שאליהו לא הצליח. כולם ידעו שאליהו ניהל מאבק כפול, המאבק מול נביאי הבעל, והמאבק העיקרי מול העבודה הזרה הסמויה של ריבוי הממון. איזבל רצתה להראות, שלמרות הנס שאליהו חולל; הוא לא הצליח לפגוע בעבודה הזרה הסמויה הזו. היא מודיעה לו מראש שהיא מתכוננת להרוג אותו, והוא לא יכול ללכד סביבו אנשים שימנעו זאת. אם לאחר ירידת האש בהר הכרמל - בתי המדרש היו מתמלאים בתלמידים, אליהו היה יכול ללכד אותם למרד באחאב ובאיזבל. אולם בתי המדרש לא התמלאו; וכולם חזרו לעיסוקם בריבוי הממון.

אליהו הולך אל נפשו

אליהו ראה שאיזבל צודקת בדבריה, אך היה סבור שהכפיה שהקב"ה כפה עליו לערוך את מעמד הר הכרמל ולהוריד מטר - היתה קודם זמנה; ולפיכך הוא בא לחורב וביקש את נפשו למות. אליהו טען שם בחורב "אֶת מִזְבְּחֶיךָ הָרְסוּ", אי אפשר לפרש זאת כפשוטו, שהרי מצווה להרוס את הבמות, אלא הכוונה ל'מזבח רוחני' שעליו מקריב אדם את תאוותיו הגשמיות במרדף אחר העושר, ומפנה את זמנו כדי לעמול בתורה ובמצוות.

כאשר אליהו אמר שהוא נותר נביא לבדו, הוא התכוון לומר נביא בדרגה גבוהה כמוהו. הנביאים האחרים היו קשורים באופן זה או למלכות. הם היו מייעצים לאחאב כיצד להילחם; או שהם הוחבאו במערה וניזונו באופן עקיף ממשפחת אחאב. מבחינתו הם נחשבים באופן סמלי ל'הרוגים'. כשם ש'המזבח ההרוס' הוא סמלי – כך גם ה'הרוגים' הם סמליים.

אליהו הוסיף ואמר, שביקשו לקחת את נפשו. רק איזבל רצתה בכך; אך מכיוון שאליהו לא יכול היה לאגד את ישראל למנוע זאת – הוא החשיב זאת להצטרפות שלהם לרצון איזבל. אליהו רצה שהקב"ה יחזיר לו את מפתח הגשמים. אליהו רצה לחזור ולהכריח את ישראל 'לרפא את המזבחות ההרוסים', כלומר להכניס תלמידים לבתי המדרש עד שתהיה כמות עצומה של תלמידים שיוכלו למרוד במלכות אחאב ואיזבל. אך הקב"ה לא הסכים לכך, והורה לו למשוך את אלישע לנביא. ואלישע היה אמור להוביל לריבוי תלמידים בדרך של הגעה מרצון, ולא באמצעות כפיה. וכפי שמצאנו שאלישע נמשח לנביא באמצעות רמז, שאליהו הנביא רמז לו בכך שהשליך אליו את אדרתו. ואלישע הבין ועזב את המרדף אחר הממון והפך לתלמיד של אליהו: "וַיִּקַּח אֶת צִמְד הַבָּקָר וַיִּזְבַּחַהוּ... וַיִּקַּם וַיֵּלֶךְ אַחֲרַי אֵלָיו וַיִּשְׁרְתָהוּ" (מלכים א יט, כא).

כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לפי מה שהתבאר מובן שדברי אליהו "כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" הם סמליים וכוונתם על עמל התורה שעליו נאמר "אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקֹּת שְׁמַיִם וְאֶרֶץ לֹא שָׁמַתִּי". וכוונתו שבני ישראל אינם מלים את ערלת ליבם והם ממשיכים לרדוף אחר העושר במקום לעמול בתורה. ולכך גם כוונת המדרש שאמר "ומלכות אפרים נמנעה מהם ברית מילה". אך אליהו מדבר באופן סתמי ומשמע מדבריו שבני ישראל גם אינם מקיימים את ברית המילה הגופנית. ולכן הקב"ה אמר לו שמעתה הוא צריך להיות נוכח בכל ברית מילה ולראות שבני ישראל מקפידים לקיים את מצוות ברית המילה הגופנית. ועליו להבין שהדרך להביא ליברית מילה רוחנית שבה אדם נמנע מלרדוף אחרי העושר ומשקיע את רוב כוחו בעמל התורה צריכה לבוא מרצון ולא מתוך כפיה.

לע"נ אמו"ר רחל בת ר' בנימין בונים ע"ה

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

<p>לע"נ שלמה דוד בן זלמן ושרה אבנית ז"ל נלב"ע סיון תשע"ט</p>	<p>לע"נ רבי יעקב ז"ל בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמחה סבג</p>	<p>לע"נ חיים משה בן קוקה יהודית כהן ז"ל נלב"ע ז' בתשרי תשע"ה</p>	<p>לע"נ סוזי בת עליזה כהן ז"ל נלב"ע כ"ד בחשוון תשע"ח</p>
<p>לע"נ גב' לורין הופמן ז"ל לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד</p>			

שו"ת במראה הבזק

(מתוך ח"א)

Stockholm, Sweden

שטוקהולם, שוודיה
תשרי, תש"ן

פתיחת נעילה חשמלית בשבת במקום סכנה

שאלה

בבניינים המודרניים, בפתח הכניסה יש כפתור שצריך לדחוקו ובוזה הדלת נפתחת, כי המנעול מחובר לחוט עלקטרי מגנט, וע"י הדחיקה בכפתור מתעורר העלקטרי מגנט ופותח את המנעול. ידוע, שכל דחיפה או דחיקה של עלקטרי מתהווה ע"י ניצוצות, שהם המעוררים לפעולה. האם מותר לפתוח את הדלת בשבת, ע"י דחיקת הכפתור, או לא? במרכז היהודי אשר בשטוקהולם, הדלת נפתחת באותה צורה משום הביטחון נגד טרור.

תשובה

א. המחבר מעגל חשמלי: כתבו האחרונים, שאע"פ שלא נעשית מלאכת שבת ע"י הזרם, וכגון: שמפעיל מכשיר חשמלי שאין בו אש – הרי זה אסור בשבת משום מוליד¹, או משום בונה, או משום מכה בפטיש² ולכן, אסור ללחוץ על הכפתור שגורם לפתיחת הדלת כיוון שע"י כנסר מעגל חשמלי.
ב. במרכז היהודי, שהדלת נפתחת בצורה זו מסיבות ביטחוניות, מכיוון שזהו פיקוח נפש, מותר ללחוץ בשבת. אך רצוי, שיעשה ע"י גוי (שומר) או בשינוי (כגון בגב היד)^{3 4 5 6}.
ג. מכון צמ"ת מתמחה בפתרונות הלכתיים בנושאים חיוניים. כגון: ביטחון ורפואה, ויכולים להציע מתג גרמא. כתובתם: מכון צמ"ת, אלון שבות, גוש עציון.
טלפון: 02-9931442, פקס: 02-9931889. (מחוי"ל, הקידומת היא 2-972).

¹ שו"ת בית יצחק יו"ד ח"ב, במפתחות לסימן ל"א. מנחת יצחק, ח"ג, סימן ל"ח. אנציקלופדיה תלמודית, חלק י"ח, עמוד קס"ג-קס"ה, ובהערות; 101, 102, 108, 109, 111, 115, 116, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Quito, Ecuador

(מתוך ח"א)
קיטו, אקוואדור
אב, תש"ן

מערכת ביטחון חשמלית בשבת, בבית פרטי

שאלה

ראיתי בפיסקיכם¹ שמערכת ביטחון חשמלית – בשער הקהילה בשטוקהולם – מותרת בהפעלה מטעמי פיקוח נפש. בקיטו שבאקוודור, כמעט בכל בית – כולל הבית של הרב – מותקנת מערכת כזאת. המצב הבטחוני באקוודור לא גרוע כמו בפרו ובקולומביה שכנינו. בכל אופן, אין לזלזל בעירנות – אפי' לשעה קלה – גם אצלנו. האם אפשר להפעיל מערכת בטחונית חשמלית, גם בבית פרטי של הרב, בתנאים כאלו?

תשובה

מערכת הביטחון החשמלית – המותקנת בשער הקהילה – שהותרה¹, היתה אך ורק משום חשש פיקוח נפש. אך בגוונא שאין פיקוח נפש, אין להתיר (אפילו אם חילול השבת נעשה בגרמא). ולכן, אין דינו של יחיד – שיכול לשהות בבית כל השבת – כדן ציבור.

¹ עיין לעיל שאלה כח.

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך
הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

גם אני מאשר:
הרב שאול ישראלי